

Terrasregels 's-Hertogenbosch 2023

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente 's-Hertogenbosch,
In zijn vergadering van 25 april 2023,
gezien het voorstel met reg.nr. 14992234,
Besluit vast te stellen
Terrasregels 's-Hertogenbosch 2023

1. Inleiding

Horeca en openbare ruimte raken elkaar bij het gebruik en de inrichting van terrassen. De gemeente stelt publieke ruimte beschikbaar voor het particulier gebruik als terras. Terrassen kunnen in grote mate het straatbeeld bepalen. 's-Hertogenbosch is een aantrekkelijke, bourgondische stad met veel horeca en dus ook terrassen. Er is behoefte om de terrasregels tegen het licht te houden en grip te houden op waar en hoe terrassen kunnen worden gerealiseerd. Om te bepalen onder welke voorwaarden er terrassen in de openbare ruimte worden toegestaan, zijn terrasregels opgesteld. De nu voorliggende, nieuwe terrasregels zijn gebaseerd op de 'Nota Horecaterrassen' (2009), 'Terrasregels' (2012) en de 'Horecavisie 's-Hertogenbosch' (2020).

1.1 Wat is een Horecaterras?

Een horecaterras (in het vervolg kortweg 'terras') is een onderdeel van een horecazaak in de open lucht, meestal in de openbare ruimte. De ondernemer zet tafels en stoelen buiten, zodat zijn gasten buiten kunnen genieten van een drankje of een hapje. Een terras was van oudsher afhankelijk van het weer en had (dus) een tijdelijk karakter. Terrassen worden tegenwoordig steeds vaker jaarrond gebruikt.

1.2 Evolutie van het terras

Het terras heeft in de laatste decennia een opvallende evolutie ondergaan. Naast de stoelen en tafels kwamen al snel de parasols en luifels die de gasten beschermen tegen te felle zon of regen. Om ook de invloed van de wind te beperken kwamen er schotten of schermen aan de zijkanten, en later soms ook aan de voorkant van het terras. Op enkele plekken verschenen houten vlonders om de optrekkende kou van de straatstenen tegen te gaan. Verdere aankleding van het terras bestaat uit bloembakken en menuborden en in het winterseizoen uit kerstbomen, houtsnippers op de vloer of andere versiering. Sierhaarden, gaskachels of elektrische heaters zorgen voor een aangename temperatuur als het koud wordt. Daarmee kan het terras gedurende het hele jaar gebruikt worden, zelfs gedurende de koude winteravonden. Dit zorgt voor een levendig straatbeeld en gezellige uitstraling, maar heeft er ook toe geleid dat terrassen een minder open uitstraling hebben en het roept vragen op t.a.v. duurzaamheid en energieverbruik. Daarnaast worden de karakteristieke gevels in de historische binnenstad aan het zicht onttrokken.

Gemeente 's-Hertogenbosch kent een groot aantal terrassen, waarvan het merendeel in de brede binnenstad en het centrum van Rosmalen ligt. In de horecavisie is vastgelegd dat een significante uitbreiding van de bestaande terrassen niet gewenst is en is beschreven waar voor horeca kansen liggen en waar niet. De kleinschaligheid van horecaclusters is een te koesteren kwaliteit en moet ook behouden blijven. Ook het nieuwe bestuursakkoord bekrachtigt dit standpunt en is terughoudend met het permanent vergroten van bestaande terrassen, omdat verdere privatisering van de openbare ruimte niet gewenst is. Deze keuzen hebben directe consequenties voor de vraag waar terrassen wel en niet wenselijk zijn. Daar waar uitbreiding aan de orde is wordt per horecaonderneming bekeken of, en onder welke voorwaarden, een terras mogelijk is. Voor de afweging wordt een relatie gelegd tussen terrassen en andere functies in de binnenstad. Daarbij is het ook van belang dat overleg wordt gevoerd met omwonenden en belanghebbenden ('goede-buur-principe').

1.3 Uitgangspunten terrasregels

Deze geactualiseerde terrasregels zijn gebaseerd op de Nota horecaterrassen (2009), de Terrasregels (2012), en de 'Horecavisie 's-Hertogenbosch (2020). In de horecavisie zijn over terrassen de volgende uitgangspunten opgenomen:

Transparantie van terrassen

In de nu nog vigerende terrasregels staat omschreven waaraan de fysieke afscherming van een terras moet voldoen. Veel terrassen voldoen niet (meer) aan deze regels. Ze worden soms afgeschermd met zeilen en schotten en zijn daarmee bijna verworpen tot een serre of aanbouw van het pand. De achterliggende, vaak waardevolle historische gevel wordt onttrokken aan het straatbeeld en het terras verliest

de transparantie die het eigenlijk behoort te hebben. We willen naar een situatie toe waarin de transparantie van terrassen wordt vergroot.

Diversificatie en maatwerk

De horecavisie zet in op een diversificatie van het horeca-aanbod en daarom is enige variatie in terrasregels ook gewenst. Bepaalde gebieden of clusters zouden onder voorwaarden extra, eigen terrasregels kunnen krijgen, zodat terrassen de identiteit in een gebied versterken. De gemeente zal horecaondernemers in een horecacluster aanmoedigen samen te werken en met integrale plannen te komen t.a.v. terrassen. De algemene terrasregels gelden voor alle horecaondernemers maar het is dus mogelijk om onder voorwaarden als gebied of collectief, specifieke aanvullende regels aan te vragen. Ook deze aanvullende terrasregels moeten eenvoudig, helder, duidelijk en goed te handhaven zijn.

Duurzaamheid van terrassen

Ook in de wintermaanden worden terrassen veelvuldig gebruikt. Het gebruik van veel terrassen is niet meer weers- of seizoensafhankelijk. Het jaarrond gebruik van terrassen blijft uitgangspunt. De sector denkt mee over de invulling van de stadsbrede duurzaamheidsdoelstelling.

1.4 Totstandkoming terrasregels

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten zijn de terrasregels in overleg met de horecasector en belanghebbenden (zoals Den Bosch Partners, Bewoners Leefbare Binnenstad (BLB), welstand en monumentenzorg) geactualiseerd. De terrasregels hebben tot doel om het gebruik van de openbare ruimte en de beleving van de stad in harmonie te laten zijn. We streven naar eenvoudig toetsbare en handhaafbare regels. De nieuwe terrasregels worden naar alle horecaondernemers helder gecommuniceerd en er wordt toegezien op het naleven ervan. Naast adequate handhaving zijn ondernemers ook zelf verantwoordelijk voor de uitstraling en het gebruik van een terras. Zeker omdat deze horeca-activiteiten plaatsvinden in de openbare ruimte, is aandacht voor leefbaarheid van groot belang.

2. De terrasregels

2.1 Inleiding

De terrasregels bieden voor alle horecaondernemers met een terras een eenduidig en helder kader over de voorwaarden waaronder een terras kan worden geëxploiteerd. Naast de algemene terrasregels in dit document, die gelden voor de hele gemeente, is het mogelijk om in beperkte mate aanvullende regels per horecacluster (zoals gedefinieerd in 'Horecavisie 's-Hertogenbosch 2020': Uilenburg, Karrenstraat, Markt, Korte Putstraat, Parade, Paleiskwartier, Tramkade, De Driesprong Rosmalen) vast te leggen. Dit om meer samenhang binnen de horecaclusters te realiseren. Deze gebiedsgerichte regels worden geïnitieerd door een collectief van ondernemers en onder voorwaarden vastgesteld door de gemeente. In gebiedsgerichte regels kunnen afspraken worden gemaakt over extra beplanting, andere soorten meubilair (bijvoorbeeld loungemeubels, vergroening, kleur- en materiaalgebruik, etc.). Voor de gehele gemeente geldt dat terrassen te gast zijn in de openbare ruimte en we zoveel mogelijk streven naar een open uitstraling.

2.2 Waar terrassen?

Een terras is gesitueerd voor de voorgevel of langs de zijgevel van de inrichting waarvoor de vergunning wordt aangevraagd. Met schriftelijke toestemming van de rechthebbende op de direct naastgelegen onroerende zaak, te overleggen bij de aanvraag voor een terrasvergunning, kan van deze regel worden afgeweken. In die gevallen kan onder voorwaarden een tijdelijk seizoensterras worden vergund (zie paragraaf 2.5). De rechthebbende op de naastgelegen onroerende zaken kan deze toestemming te allen tijde intrekken. Terrassen komen voor op de volgende locaties:

Terrassen in de openbare ruimte

De vergunningplicht voor terrassen heeft te maken met de uitstraling van het terras naar de openbare ruimte en met het voorkomen of beperken van overlast voor de omgeving. Daarom zijn alleen horeca-terrassen die rechtstreeks bereikbaar zijn vanaf de openbare weg/openbare ruimte vergunningsplichtig. Tevens is de exploitant en precariobelasting verschuldigd. Precariobelasting is een belasting die wordt geheven door gemeenten voor het gebruik van openbare grond of ruimte. In de openbare ruimte komen terrassen voor op de volgende plekken:

- **Horecaclusters:** In de brede binnenstad liggen diverse horecaclusters, Uilenburg, Karrenstraat, Markt, Parade, Korte Putstraat, Tramkade en Paleiskwartier. In Rosmalen vormen de terrassen aan de Driesprong een cluster. De inrichting van het terras moet aansluiten bij de omgeving, functie en architectuur van het pand. Daarnaast vormen de terrassen in deze clusters een ensemble en is onderlinge afstemming gewenst.

- **Solitaire terrassen:** Terrassen die niet in een cluster liggen, maar individueel in straten, pleinen, parken, aan het water of in het buitengebied. De inrichting van het terras moet aansluiten bij de omgeving, functie en architectuur van het pand.

Terrassen op eigen terrein

Als de exploitant een terras exploiteert op eigen grond, bijvoorbeeld op een binnenplaats of in een afgesloten tuin, dan maakt hij geen gebruik van openbare grond of ruimte en is hij geen precariobelasting verschuldigd aan de gemeente. Het is dan wel belangrijk om te controleren of er geen andere regels van toepassing zijn, zoals het bestemmingsplan, de bouwregelgeving of eventuele vergunningen die nodig zijn voor het plaatsen van het terras op het eigen terrein.

Terrassen bij functie-ondersteunende horeca

horeca Volgens het gemeentelijke beleid wordt onder voorwaarden functie-ondersteunende horeca bij detailhandel (blurring) mogelijk gemaakt. Bij functieondersteunende horeca bij detailhandel zijn geen terrassen toegestaan.

Uitzonderingsgebieden

Momenteel zijn (seizoens)terrassen op de Stationsweg niet toegestaan. Het station en de omgeving zal in de toekomst flink op de schop gaan. We staan aan de start van de planvorming voor dit gebied. Het is nog niet bekend hoe terrassen in de toekomst een plek gaan krijgen op de Stationsweg.

De verwevenheid met het water en landschap is kenmerkend voor Den Bosch en de omliggende dorpen. De Dieze, Dommel en Aa zijn belangrijke kwaliteitsdragers en in de binnenstad een belangrijke karakteristiek van het beschermd Stadsgezicht. We willen dat deze kwaliteiten voor alle bewoners en bezoekers beleefbaar zijn. Daarom zijn we zeer terughoudend in het toestaan van terrassen op bruggen en overkluizingen. Langs het water zijn soms mogelijkheden voor terrassen, mits niet dominant en indien deze bijdragen aan de beleving. Er mag geen sprake zijn van een negatieve impact op de karakteristieken en kwaliteiten van het beschermd stadsgezicht.

2.3 Type terrassen

We maken onderscheid in drie verschillende typen terrassen:

- **Gevelterras** - Een terras dient direct aan de voorgevel gelegen te zijn met een minimale diepte van 1,5 meter en een maximale diepte van 3,5 meter gemeten, loodrecht op de gevel. Van de minimale diepte van 1,5 meter kan worden afgeweken, mits wordt voldaan aan de vrije en onbelemmerde doorgang van 1,2 meter. Alle bestaande vergunde terrassen die dieper zijn dan 3,5 meter, blijven toegestaan. De inrichting moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in paragraaf 2.4.
- **Eilandterras** - Een terras met een vrije doorloop langs de gevel of door het terras. Deze eilandterrassen liggen tegenover of naast de bijbehorende horecazaak, zodat er voldoende zicht is op het betreffende terras. De breedte van het pand is uitgangspunt voor de breedte van het eilandterras. Eilandterrassen hebben een minimale diepte van 1,5 meter en een maximale diepte van 3,5m. Deze terrassen kunnen voorkomen langs straten, op pleinen, in parken en aan het water, indien ze stedenbouwkundig goed kunnen worden ingepast en verkeerskundig veilig zijn. De inrichting moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in paragraaf 2.4.
- **Seizoensterras (pilot)** - Een seizoensterras kan een gevel- of eilandterras zijn en moet voldoen aan de voorwaarden in paragraaf 2.5. In bepaalde gevallen is een combinatie van een gevel- en eilandterras mogelijk. Extra terrasruimte wordt in principe alleen toegestaan in de vorm van een seizoensterras. Daarbij zijn de impact van het terras op de karakteristieken en kwaliteiten van het beschermd stadsgezicht, de balans tussen levendigheid en leefbaarheid, en de relatie met andere functies (zoals wonen, winkelen etc.) belangrijke afwegingscriteria.

2.4 Inrichting terrassen

2.4.1 Terrasmeubilair

Terrasmeubilair moet qua uitstraling en kleur passen bij het pand en de omgeving. We streven naar kwalitatief hoogwaardige materialen. Terrasmeubilair bestaat uit:

- **Tafels** - Op terrassen mogen zowel lage als hoge zittafels geplaatst worden. Voor hoge zittafels geldt dat deze mogen alleen worden geplaatst op de achterste helft van het terras, direct aan de gevel. Op eilandterrassen, bij seizoensterrassen en indien de terrasdiepte slechts ruimte biedt aan één rij tafels, zijn hoge zittafels niet toegestaan. Statafels zijn niet toegestaan.
- **Stoelen**
- **Banken** - Banken op terrassen zijn toegestaan. Een bank mag alleen als terrasafscherming worden gebruikt naar een naastgelegen terras, mits 1 meter terugliggend t.o.v. de voorzijde van het terras. In alle andere gevallen mag een bank niet als terrasafscherming worden gebruikt.
- **Parasols** - Parasols zijn mogelijk onder de volgende voorwaarden:
  1. Een parasol mag de grenzen van het terras niet overschrijden.

2. De hoogte vanaf maaiveld tot aan de onderkant van het parasoldoek bedraagt minimaal 2,2 meter.
3. Er mag één type parasol per terras worden gebruikt.
4. De kleur van de parasol(s) en luifel moeten bij elkaar passen, dit hoeft niet hetzelfde te zijn.
5. Parasols zijn uitgevoerd in tentdoek of vergelijkbaar materiaal.
6. Parasols mogen aan elkaar worden gekoppeld door middel van zogenaamde regengoten, mits uitgevoerd in hetzelfde materiaal en kleur als de parasol zelf. Dit geldt niet voor een seizoensterras (zie paragraaf 2.5).
7. Parasols mogen niet aan luifels, terrasschotten, de gevel of andere vaste elementen worden bevestigd.
8. Meerdere parasols op één voet zijn toegestaan.
9. Parasolvoeten die in de grond worden verankerd zijn toegestaan. Dit geldt niet voor een seizoensterras (zie paragraaf 2.5).
10. Parasols moeten zijn ingeklapt of worden verwijderd als het terras niet uitstaat.
11. Parasols mogen het zicht van beveiligingscamera's van de gemeente niet belemmeren

2.4.2 Luifels

Voor luifels geldt dat:

1. Een luifel boven een terras aan de gevel is toegestaan, tenzij er sprake is van aantasting van de monumentale waarden en karakteristieken van een pand. Losstaande luifels zijn niet toegestaan.
2. Een luifel dient binnen de grenzen van het terras te blijven.
3. De hoogte vanaf maaiveld tot aan de onderkant van de luifel of volant minimaal 2,2 meter moet bedragen.
4. De luifel qua positie, maatvoering en uitvoering, d.w.z. materiaal, kleur (effen) en detaillering afgestemd moet worden op de architectuur van het betreffende pand. Markiezen zijn in principe niet toegestaan, tenzij het beter passend is bij de architectuur van het pand. Dit wordt getoetst door de Welstand- en Monumentencommissie.
5. Luifels mogen het zicht van beveiligingscamera's van de gemeente niet belemmeren.

2.4.3 Terrasschotten

Het weer is niet altijd aangenaam om op een terras te zitten, een terrasschot kan helpen om terras meer weersbestendig te maken. Het is echter niet de bedoeling om een 'binnenklimaat' te creëren. Daarnaast streven we naar een zo open en transparant mogelijk straatbeeld. Voor terrasschotten aan de gevel geldt dat deze als volgt mogen worden uitgevoerd:

1. Alleen aan de zijkant en uitsluitend binnen de grens van het terras. Bij hoekpanden* dient het terrasschot iets vrij te liggen van de hoek (ca. 10-20cm) en mag deze niet uitsteken t.o.v. de luifel. Hierdoor is het terrasschot afleesbaar als een zelfstandig element en geen verlengde van het pand.
2. Maximale diepte van 4m en altijd 1m terug liggend t.o.v. van de voorzijde van het terras.
3. Op de achterste helft van het terras, direct aan de gevel, geldt een maximale hoogte van 1,8m, daarna geldt (tot maximaal 4m diepte) een hoogte van maximaal 1m.
4. Een terrasschot is transparant vanaf ten minste 0,5m boven maaiveld.
5. Het verbinden van terrasschotten aan luifels of parasols is niet toegestaan.
6. Terrasschotten worden uitgevoerd in één kleur en in hoogwaardig en duurzaam materiaal.
7. Terrasschotten worden slank uitgevoerd met detaillering passend bij de kwaliteit van het pand en de omgeving.
8. Terrasschotten mogen niet voorzien zijn van watergoten.

Uitzonderingen

1. In horecaclusters (zoals gedefinieerd in 'Horecavisie 's-Hertogenbosch 2020': Uilenburg, Karrenstraat, Markt, Korte Putstraat, Parade, Paleiskwartier, Tramkade, De Driesprong Rosmalen) is de horeca dominant in het straatbeeld. Terrasschotten bij hoekpanden* hebben daar vaak een functie voor meerdere terrassen. Daarom mogen hoekpanden, mits geen solitair terras, het terrasschot op de hoek verhogen tot maximaal 50 centimeter onder de luifel. Het terrasschot dient te worden afgeschuind onder dezelfde hoek als de luifel. De verhoging moet transparant zijn uitgevoerd en in dezelfde stijl als het reguliere terrasschot. Verder moet worden voldaan aan de voorwaarden zoals hierboven beschreven.
2. Voor terrassen met een diepte minder dan 2,5m kan de afstand van het terrasschot t.o.v. de voorzijde van het terras verkleind worden tot 0,5m, mits passend in het straatbeeld.
3. Voor terrasschotten bij eilandterrassen geldt dat deze alleen aan de zijden loodrecht op het pand, mogen worden geplaatst tot een maximale hoogte van 1m. Ze moeten inpasbaar zijn in de omgeving waarin het terras staat.
4. Terrasschotten zijn niet toegestaan bij seizoensterrassen.

* Met een hoekpand wordt een pand op de hoek van een straat of plein bedoeld

2.4.4 Overige terrasinrichting

Binnen de vergunde terrasoppervlakte is het toegestaan om terras gerelateerde accessoires te plaatsen die in esthetisch opzicht één geheel vormen met het terrasmeubilair.

Bloembakken

Voor bloembakken aan de voorzijde van een terras of bij eilandterrassen geldt:

1. Een maximale lengte van 1 meter en een oppervlakte van 0,4m².
2. Een maximale hoogte van 0,5 meter en ca. 1 meter inclusief beplanting.
3. Dat deze geen afschermdende werking hebben en qua positionering en vorm het zicht op het terras waarborgen. De afstand tussen bloembakken dient op deze locaties daarom minimaal 1,2 meter te bedragen.

Bloembakken als vervanging van terrasschotten zijn toegestaan onder de volgende voorwaarden:

1. Een maximale hoogte van 0,5 meter en ca. 1 meter inclusief beplanting.
2. Moeten qua positionering voldoen aan de overige regels voor terrasschotten. Solitaire bloembakken zijn toegestaan, mits de bloembakken niet worden gebruikt als terrasafdeling maar midden op het terras ter decoratie. Aan solitaire bloembakken zijn geen afmetingen verbonden.

Vlonders

Vlonders zijn niet toegestaan met uitzondering van tijdelijke vlonders die op specifieke plekken in het bestemmingsplan binnenstad zijn aangeduid.

Terrasverwarming

Indien een ondernemer nieuwe terrasverwarming gaat plaatsen moet deze voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. De terrasverwarming dient elektrisch te zijn.
2. De terrasverwarming mag aan de luifel, terrasshot of parasol bevestigd worden of vrijstaand zijn. Terrasverwarming aan de gevel is niet toegestaan.
3. Terrasverwarming mag alleen aan staan als gasten op het terras zitten.
4. Het gebruik van groene stroom wordt sterk aanbevolen zodat het klimaat zo min mogelijk wordt belast

Menuborden en serveerkasten

- Menuborden mogen niet bevestigd worden aan de gevel van monumentale panden, bomen, lantaarnpalen e.d.
- Een serveerkast moet qua afmeting en verschijning passen binnen de totale inrichting van het terras en mag geen tappunt bevatten.
- Menuborden en serveerkasten mogen alleen als terrasafdeling worden gebruikt naar een naastgelegen terras, mits 1 meter terugliggend t.o.v. de voorzijde van het terras. In alle andere gevallen mogen menuborden en serveerkasten niet als terrasafdeling worden gebruikt.
- Barbecues en kooktoestellen zijn niet toegestaan.
- Open vuur is niet toegestaan.

Verlichting

Verlichting op het terras is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

1. Verlichting mag niet zijn voorzien van reclameuitingen.
2. Er mogen geen bedrijfsnamen en -logo's worden afgebeeld.
3. Er mag geen sprake zijn van een (vorm van een) projectie.
4. Er mag niet naar boven worden gestraald;
5. Het terras mag niet worden aangestraald vanuit één lichtbron.
6. Open vuur is niet toegestaan.
7. De verlichting mag niet hinderlijk zijn naar de omgeving.

Reclame

Voor reclame-uitingen gelden de volgende regels:

1. Op een terrasafdeling alleen de naam van de horecazaak met een maximale afmeting van 0,40 x 0,20 meter, tot maximaal 10% van het oppervlak met een maximale hoogte van 20 centimeter.
2. Op de volant van een zonnescherm of luifel: reclame of de naam van het betreffende horecabedrijf tot maximaal 10% van de volant.
3. Op de volant van een parasol: reclame of de naam van het betreffende horecabedrijf tot maximaal 10% van de volant.
4. Een volant heeft een maximale hoogte van 20 centimeter.

2.5 Pilot seizoenterrassen

Om in het terrassenseizoen ruimte te creëren voor terrassen én ondernemers van horecaken waar geen regulier terras mogelijk is ruimte te bieden, willen wij een pilot voor seizoenterrassen introduceren. Het seizoengebonden terras wordt alleen tijdelijk verleend, zowel voor wat betreft de geldigheid/ looptijd van de vergunning als voor wat betreft het deel van het jaar dat een terras mag worden uitgezet. Aan ondernemers wordt, onder voorwaarden, de mogelijkheid geboden om binnen de openbare ruimte (extra) terras te exploiteren. Dit tijdelijk terras betekent gebruik van de openbare ruimte, waarbij nadrukkelijk het recht wordt voorbehouden om na afloop van de termijn geen nieuwe tijdelijke vergunning meer te verlenen. De pilot is bedoeld om tijdelijk tegemoet te komen aan het (economisch) belang van de ondernemers ter uitbreiding en vergroting dat de reeds bestaande permanente terrassen. Hoewel dit belang wordt onderkend, dient het voor ondernemers duidelijk te zijn dat hieraan geen permanent recht kan worden ontleend dan wel dat telkens opnieuw aanspraak op deze plaats kan worden gemaakt. De openbare ruimte, inclusief de daarbij behorende woon- en leefomgeving, kent meer belangen en aanspraken die onderdeel moeten uitmaken van de beslissing over de functietoekenning en bijbehorende inrichting daarvan. De tijdelijke gelegenheid die aan ondernemers wordt geboden door het seizoengebonden terras is - naast de reguliere terrassen - een extra mogelijkheid, waarvan de tijdelijkheid een gegeven is en die niet met een beroep op verworven rechten zal worden omgezet in een permanente vergunning. De tijdelijkheid is immers bekend en het betreft medewerking aan de door ondernemers gewenste flexibiliteit en gebruiksmogelijkheid van de openbare ruimte, die logischerwijs zijn vertaling vindt in de tijdelijkheid van de vergunning en daarmee van het gebruik als terras. Indien al een bestaand terras aanwezig is, is extra terrasruimte in principe alleen mogelijk als seizoensterras. Een tijdelijk seizoensterras kan worden aangevraagd, indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. Seizoenterrassen hebben een open uitstraling met alleen lage tafels, stoelen of bankjes en losse parasols (luifels, verankerde parasols, terrasschotten en heaters zijn niet toegestaan).
2. Een seizoensterras heeft een minimale diepte van 1 meter en een maximale diepte van 3,5 meter, waardoor ook een bankje als terras mag worden geëxploiteerd, mits de benodigde doorloopruimte gewaarborgd blijft (zie paragraaf 2.7). Indien sprake is van een bank, mag deze maximaal 1,5 meter breed, 0,5 meter diep en 1 meter hoog zijn.
3. Een seizoensterras heeft een maximale oppervlakte van 40 m².
4. Een seizoensterras is alleen toegestaan in de periode van 15 april t/m 1 november.
5. Het terras ligt tegenover of naast een bestaande horecazaak, zodat er voldoende zicht is op het betreffende terras. Indien het seizoensterras vóór de gevel van een ander pand ligt, dient de ondernemer toestemming te vragen aan de eigenaar en eventuele huurder.
6. Horecaterrassen die niet in de nabijheid van een bestaande horecazaak liggen, worden niet gezien als een seizoensterras en zijn geen onderdeel van deze regeling.
7. Bij de aanvraag van een seizoensterras dient een omgevingsdialog te worden gevoerd.

De weigeringsgronden voor de aanvraag van een terrasvergunning zijn opgenomen in de Horecaverordening 's-Hertogenbosch. Voor de omgevingsvergunning geldt dat de weigeringsgronden zijn opgenomen in artikel 2.10 van de Wabomet omwonenden en belanghebbenden. Een seizoensterras is zaakgebonden en wordt vergund voor drie jaar, daarna dient opnieuw een vergunning te worden aangevraagd. Voor het seizoensterras moet precario worden betaald. Het precario-tarief sluit aan bij het gebied waarin het terras ligt.

2.6 Wanneer terrassen ?

Terrasseizoen

Een regulier terras mag het hele jaar door geëxploiteerd worden. Een seizoensterras mag in de periode van 15 april t/m 1 november worden geëxploiteerd. De verruiming van het terrasseizoen is mede gebaseerd op het rookverbod. Het rookverbod heeft tot gevolg dat intensiever gebruik wordt gemaakt van het terras. Om te zorgen voor meer regulering van geluid en in het kader van openbare orde en veiligheid is het seizoen verruimd van 1 oktober naar 1 november.

Openingstijden terrassen

De openingstijden voor terrassen zijn als volgt:

- In het uitgaansgebied in de binnenstad en Rosmalen tot maximaal 02.00 uur;
- In de rest van de binnenstad tot maximaal 23.00 uur

De uitgaansgebieden in 's-Hertogenbosch en Rosmalen zijn uitgewerkt in de uitvoeringsregels horeca. In 2021 is een pilot gestart waarin de terrassen buiten de uitgaansgebieden tussen 15 april en 1 november op donderdag, vrijdag en zaterdag open mogen zijn tot maximaal 00.00 uur. De pilot wordt zo snel mogelijk geëvalueerd en bij een positieve uitkomst geëffectueerd. De pilot betreft alle horecabedrijven gelegen in de brede binnenstad en de kom van Rosmalen.

2.7 Overige regels m.b.t. terrassen

Ongehinderde doorgang

Om ervoor te zorgen dat alle weggebruikers op een zo veilig en doelmatig mogelijke manier gebruik kunnen maken van de openbare weg, is een ongehinderde doorgang noodzakelijk. Om dit te verzekeren gelden ten alle tijden de actuele voorschriften van de hulpdiensten. In ieder geval moet aan de volgende voorschriften worden voldaan:

1. In alle gevallen moet een vrije en onbelemmerde doorgang aanwezig blijven van minimaal 1,2 meter (inclusief de breedte van de trottoirband) tot de rand van de trottoirband (overgang trottoirband – rijbaan) of het hart van de molgoot of - indien aanwezig - tot andere belemmerende obstakels als lantaarnpalen, verkeersborden en overig straatmeubilair.
2. In drukke wandel- en looproutes in de brede binnenstad, te weten: Leeghwaterlaan, Visstraat, Hooge Steenweg, Orthenstraat, Marktstraat, Markt, Pensmarkt, Hinthamerstraat (inclusief promenade), Schapenmarkt, Vughterstraat en Onderwijsboulevard wordt een vrije doorgang van 2 meter aangehouden.
3. Ambulances, brandweer, politie en verzorgingsverkeer (hulpverleningsdiensten) moeten altijd onbelemmerde doorgang te hebben. Om dit te kunnen garanderen is een minimale doorgang van 3,5 meter nodig. Dit kan in voorkomende gevallen ook meer zijn.

Terrassen tijdens evenementen en infrastructurele werkzaamheden

Wanneer een groot evenement plaatsvindt of door de gemeente (infrastructurele) werkzaamheden worden uitgevoerd is terrasvoering niet altijd mogelijk. De terrasvergunning wordt dan ook verleend onder de voorwaarde dat in die gevallen, bij eerste aanzegging van de burgemeester het terras moet worden verwijderd gedurende de periode van het evenement (eventueel inclusief op- en afbouw van het evenement) of gedurende de (infrastructurele) werkzaamheden.

Bereiden spijzen en (alcoholische) dranken op het terras

Op een terras mogen geen spijzen en (alcoholische) dranken worden bereid. Daarom zijn geen eet- en drankbuffetten zoals barbecues en biertappen toegestaan.

Opslag

Het terrasmeubilair mag alleen - bruikbaar voor gasten - zijn uitgesteld gedurende de openingstijden van het terras. Gedurende de geldende sluitingstijden van het terras moet het meubilair zijn verwijderd of vastgelegd. Opslag of het opstapelen van terrasmeubilair in de openbare ruimte is niet toegestaan.

3. Terrastekening met inrichtingseisen

Om meer sturing te geven aan de kwaliteitsverbetering van terrassen wordt een terrastekening met inrichtingseisen onderdeel van de terrasvergunning (zaakgebonden). De terrasvergunning kan enkel worden aangevraagd wanneer sprake is van een exploitatievergunning (persoonsgebonden). Op het moment dat een exploitant een nieuw terraschot of ander bouwwerk, geen gebouw zijnde zoals een parasol met vaste voet wil realiseren, moet hij een omgevingsvergunning aanvragen.

4. Procedure

4.1 Aanvraag

Indien u een terras wil exploiteren dient u hiervoor een terrasvergunning aan te vragen. In sommige gevallen is ook een omgevingsvergunning vereist.

4.1.1 Aanvraag terrasvergunning

De aanvraag van een terrasvergunning geschiedt middels een aanvraagformulier op de website met daarbij de volgende bijlagen:

- Een terrastekening met inrichtingseisen van het terras op schaal 1:100, waarop de volgende onderdelen zijn aangegeven:
  - De situering en afmetingen van het terras;
  - De omgeving, inclusief omliggende bebouwing, bomen, straatverlichting, vuilnisbakken in openbaar gebied etc.;
  - Terrasschotten, luifel, verankerde parasols, inclusief afmetingen, materialisatie en verankering;
- Kleurenfoto's van de terrasinrichting;
- Nadere informatie over de opslag van het terrasmeubilair, tijdens het reguliere terrasseizoen en tijdens evenementen.

4.1.2 Aanvraag omgevingsvergunning

Gegevens die al in het bezit zijn van de gemeente en overeenkomen met de feitelijke situatie hoeven niet (opnieuw) te worden overgelegd om de aanvraag te kunnen beoordelen (bijvoorbeeld de situatie-tekening, de inschrijving bij de Kamer van Koophandel en de Alcoholwetvergunning of horecaexploitatievergunning).

Let op: voor bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals luifels en terrasschotten van >1m hoog, is een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) nodig. Naast de bouwactiviteit kan het soms ook nodig zijn om een ontheffing van het bestemmingsplan aan te vragen. Die beide activiteiten kunnen dan in 1 aanvraag worden ingediend bij het omgevingsloket. Mocht na vergunningverlening een wijziging plaatsvinden in het terrasschot of luifel, moet ook de omgevingsvergunning opnieuw worden aangevraagd. De nieuwe luifel en/of terrasschot zal aan het bestemmingsplan worden getoetst en door de monumenten- en welstandscommissie beoordeeld.

4.2. Leges

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een terrasvergunning worden legeskosten in rekening gebracht conform de actuele tarieventabel van de legesverordening (ook indien de vergunning wordt geweigerd). Indien er ook sprake is van een vergunningplicht op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), worden die leges kosten aanvullend en apart in rekening gebracht.

4.3. De verleende vergunning

De verleende terrasvergunning is zaakgebonden. Dat betekent dat de terrasvergunning blijft bestaan, zelfs als de exploitatie wisselt gedurende de geldigheidsduur van de vergunning. Met andere woorden, de terrasvergunning kan bij een eventuele overname worden betrokken. In dat geval dienen wel de gegevens op de vergunning te worden aangepast. Indien sprake is van een omgevingsvergunning, staat deze op naam en is hij tevens locatie en object gebonden. Bij een tijdelijke omgevingsvergunning, is deze uiteraard ook seizoensgebonden.

4.4. Precario

Voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond wordt precariobelasting geheven. Hieronder valt ook het plaatsen van een terras. Het precariotarief is afhankelijk van de locatie en wordt bepaald conform de actuele tarieventabel van de legesverordening. Van precariobelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

4.5. Geldigheidsduur

De terrasvergunning is een zaakgebonden vergunning. De terrasvergunning wordt verleend voor onbepaalde tijd (met voorbehoud voor toekomstige wijzigingen in de infrastructuur). Dit geldt ook voor de eventueel benodigde omgevingsvergunning, tenzij in het geval van seizoensterrassen anders is bepaald. De terrasvergunning eindigt van rechtswege als de vergunninghouder niet meer over een geldige alcoholwet- of exploitatievergunning beschikt, maar kan door een volgende exploitant altijd weer worden aangevraagd aangezien het een zaakgebonden beschikking betreft.

4.6. Infrastructurele wijzigingen

De terrasvergunning eindigt tevens wanneer sprake is van geplande grootschalige infrastructurale wijzigingen op de terraslocatie. Na afloop van de werkzaamheden kunnen alle horecabedrijven op de locatie een nieuwe vergunning aanvragen en worden de terrassen evenredig en met inachtneming van de specifieke locatie herverdeeld.

4.7. Criteria

Om in aanmerking te komen voor een terrasvergunning dient de aanvrager te beschikken over een geldige alcoholwetvergunning (ingevolge artikel 1 jo. artikel 3 jo. artikel 12, eerste lid, Alcoholwet) of horeca-exploitatievergunning (ingevolge artikel 2.1 Horecaverordening 's-Hertogenbosch 2017, of diens opvolger). In artikel 4.1 van de Horecaverordening 's-Hertogenbosch 2017 of diens opvolger, is het volgende opgenomen:

4.8. Weigeringsgronden

De weigeringsgronden voor de aanvraag van een terrasvergunning zijn opgenomen in artikel 4.2 van de Horecaverordening 's-Hertogenbosch, of diens opvolger. De weigeringsgronden voor de omgevingsvergunning zijn opgenomen in artikel 2.10 van de Wabo.

5. Handhaving & Overgangsbepaling

5.1 Handhaving

Het exploiteren van een horecaonderneming met terras brengt bepaalde verantwoordelijkheden met zich mee: de ondernemer met een dergelijke openbaar toegankelijke zaak heeft de verantwoordelijkheid om te zorgen dat deze zaak geen overlast voor de omgeving veroorzaakt en geen onveilige situaties en andere verstoringen van de openbare orde en het woon- en leefklimaat creëert. De verantwoordelijkheid van de ondernemer vertaalt zich ook naar de communicatie en contacten naar zijn buurt en burens. In de Uitvoeringsregels Handhaving Drank- en Horeca 's-Hertogenbosch 2013 is de wijze van sanctionering weergegeven indien men de regels met betrekking tot het terras overtreedt. Indien en voor zo ver ook een omgevingsvergunning is benodigd, kan afzonderlijk worden opgetreden indien zonder of in afwijking van de vergunning bouwwerken zijn geplaatst.

5.2 Extra voorschriften met betrekking tot het exploiteren van een terras

Alleen publiek dat op het terras zittend aanwezig is, mag worden bediend. Tevens mag niet stand op het terras worden gedronken.

Het terras en de directe omgeving van het terras moet vrij worden gehouden van afval en zwerfvuil, al dan niet afkomstig van of veroorzaakt door het gebruik van het terras.

- De exploitant en/of beheerder is verplicht medewerking te verlenen aan de bij of krachtens artikel 133 van de Algemene Plaatselijke Verordening 's-Hertogenbosch 2012 aangewezen toezichthouders bij de uitoefening van hun functie en de daaraan verbonden bevoegdheden. Tot de bevoegdheden van toezichthouders behoren in ieder geval:
- Het betreden van elke plaats, met uitzondering van de woning zonder toestemming van de bewoner;
- Het vorderen van inlichtingen;
- Het vorderen van inzage van zakelijke gegevens en bescheiden en daarvan al dan niet ter plaatse kopieën van maken;
- Het vorderen van inzage in een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht;
- Een toezichthouder is verplicht desgevraagd, zijn/ haar legitimatiebewijs te tonen.

Per geval kan de burgemeester specifieke voorschriften aan een terrasvergunning verbinden en/of kan van deze nadere regels in bijzondere gevallen ontheffing verlenen. Daarnaast kan de burgemeester te allen tijde een verleende beschikking intrekken.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt over redelijke eisen van welstand, opgenomen in deze regeling, wordt altijd het advies van de Commissie voor welstand gevraagd. Wanneer (ook) een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan en het bouwen nodig is, wordt een aanvraag ook voorgelegd aan de Commissie voor welstand gevraagd.

Nadrukkelijk wordt gesteld dat geluidsoverlast ten gevolge van het exploiteren van een terras moet worden voorkomen. Als gevolg van de bepalingen van de Wet milieubeheer mag op het terras geen (versterkte) muziek ten gehore worden gebracht. Als de deur naar het inpandig gedeelte van de horecainrichting openstaat of als er een geopende pui is, mag het geluidsniveau dat binnen wordt geproduceerd, het (stemmen)geluid van de bezoekers op het terras niet overstemmen.

Raad, college noch de burgemeester zijn aansprakelijk voor schade, die in verband staat met de exploitatie van het terras c.q. met het plaatsen, hebben, gebruiken, onderhouden of verwijderen van in of op de weg geplaatste voorwerpen ten behoeve van het terras.

5.3 Bekendmaking en inwerkingtreding

De "geactualiseerde terrasregels 's-Hertogenbosch 2023' wordt na vaststelling in het Gemeenteblad bekend gemaakt en treedt in werking op de eerste dag nadat de bekendmaking heeft plaatsgevonden. Een aantal terrassen voldoet niet aan de vorige beleidsregels en nog niet aan deze beleidsregels. Het wordt redelijk geacht om een termijn van maximaal 5 jaar te gunnen om alsnog te voldoen aan deze beleidsregels. Voor nieuwe terrasaanvragen is het beleid direct van kracht.

Tegen excessen wordt opgetreden en de ondernemers van terrassen waar deze excessen zich voordoen moeten aan de nieuwe regels gaan voldoen.

BIJLAGE

Samenvatting van de regels voor horecaterrassen

V Wat mag wel?

X En wat mag niet

Meubilair

V Lage zittafels en hoge zittafels (achterste helft van het terras, direct aan de gevel)

V Stoelen/banken, parasols, menuborden, bestekbakken,(sfeer)elementen

V Verwijderen of vastleggen terras buiten de openingstijden

X Statafels

Overige inrichting

V Menuborden/-kasten en overige sfeerelementen binnen het terras

V Terrasverwarmers aan de luifel, parasol, terrasschot of vrijstaand

X Bars, tappunten, BBQ's, kooktoestellen en open vuur

Terrasafscheidingen

V Terrasschotten aan de zijkant van het pand en binnen de grens van het terras

V Banken als terrasafscheiding enkel naar het naastgelegen terras

V Bloembakken als vervanging van een terrasschot

V Menuborden en serveerkasten als terrasafscheiding

Reclame

V Op terrasafscheiding: alleen de naam van de horecazaak, maximaal 20 cm hoog

V Op de volant van zonneluifel/parasol: maximaal 20 cm hoog, maximaal 10% reclame

Parasols

V Binnen de grenzen van het terras

V Meerdere parasols op één voet eventueel aan elkaar gekoppeld

X Koppelen van parasols aan luifels, terrasschotten, gevels of andere vaste elementen

Algemeen

- Het terras ligt binnen de grenzen van het terras (aangegeven met noppen)
- Terrastekening met inrichtingseisen is onderdeel van de terrasvergunning
- Terrasschotten, luifels, zonneschermen en terrasverwarmers aan gevels zijn omgevingsvergunningplichtig en met een omgevingsvergunning aan te vragen.
- Seizoensterrassen zijn tijdelijk en kunnen onder voorwaarden worden aangevraagd

Meer weten over de terrasregels?

Dit is een samenvatting van de 'Geactualiseerde Terrasregels 's-Hertogenbosch 2023'. U vindt deze op www.s-hertogenbosch.nl onder ondernemer -> vergunningen -> horeca en verkoop. Let op: soms gelden aanvullende of afwijkende regels. Deze staan in de terrasvergunning. Met vragen met betrekking tot horeca kunt u mailen naar horeca@s-hertogenbosch.nl. Indien u vragen heeft aangaande terrasschotten, verankerde parasols, heaters en luifels kunt u contact opnemen met het omgevingsloket via omgevingsloket@s-hertogenbosch.nl.